

«'Αγριόπαπια»

Θέατρο Κοτοπούλη

Κριτικό σημείωμα του κ. Β. ΡΩΤΑ

Το θέατρον Κοτοπούλη είχε ως τώρα έναν μόνον αλλά αξιον τίτλο, τὸ ὄνομά του. Τελευταία ἀπόχτησε πολλοὺς τίτλους, πολλοὺς τιτλούχους καὶ ἐπιχορήγησιν. Περισσότερο χώρο στὸ πρόγραμμά του πιάνει ἡ ἀρμαδούρα του μετὰ τὰ νέα του οἰκόσημα, κυβερνητικὸς ἐπιτρόπος, διευθυντὲς, γενικοὺς γραμματεῖς κλπ., παρὰ ὁ κατάλογος τῶν προσώπων καὶ ἡ ἀνάλυσις τοῦ ἔργου. Ὡστόσο ὄχι μόνον δὲ μπόρεσε νὰ δυναμώσῃ τὰ καλλιτεχνικά του στοιχεῖα παρὰ μοίρασε στὰ δύο τὸ θῖασό του καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀνταποκριθῆ στὶς ὑποχρέωσεις πού πῆρε ἀπάνω του μετὰ χτυπητὴν ρεκλάμα μόνον, ἀνάλογον μετὰ τοὺς χτυπητοὺς του νέους τίτλους. Δηλαδή: «Τοῦ χωριάτη τὸ σκοινὶ μόνον δὲν τοῦ φτάνει, διπλὸ τοῦ φτάνει καὶ περισσεύει». Μ' αὐτὴ τὴν παροίμια στὸ νοῦ μου ἔφυγα προχτὲς ἀπὸ τὸ θέατρο, ὅταν τελείωσε ἡ παράστασις τῆς «'Αγριόπαπιας».

Τὴν παράστασις αὐτὴ τοῦ ὠραίου ἔργου τοῦ Νορβηγοῦ συγγραφέα, μπορεῖ νὰ τὴν πῆ κανεὶς μιὰ πολὺ καλὴ ἐρασιτεχνικὴ παράστασις ἢ ἐπιτέλους μιὰ πρόθυμη προσπάθεια. Ἡ ἀπαίτησις ὁμοίως καὶ ἀπὸ ἓνα θέατρο πού λέγεται «Θέατρο Κοτοπούλη» καὶ ἀπὸ ἓνα θέατρο ἡμικρατικὸ μετὰ τόσοσους τιτλούχους, εἶνε πολὺ μεγαλύτερη. Καὶ ὁ Ἑρρίκος Ἴψεν δὲν εἶνε Ὁσκαρ Οὐάιλντ. (Γράψαμε γι' αὐτὸ στὸ προπερασμένον φύλλον στὰ «Παρασκήνια»). Καὶ τὴν εὐθύνη γι' αὐτὴ τὴν ἄπληρη παράστασις, πού δὲν κατάφερε νὰ πετάξῃ στὸ ὕψος μιᾶς σοβαρῆς δημιουργίας, δὲν τὴν ἔχουν οἱ ἠθοποιοὶ πού ἔλαβαν μέρος.

Ὁ σκηνοθέτης ἔδειξε ἀρκετὰ καὶ πῶς τόνοιωσε καὶ πῶς τὸ ἀγάπησε τὸ ἔργο. Ὡς ἐκεῖ τοῦλάχιστον πού ἡ προσωπικὴ του συμβολὴ μπόρεσε νὰ φανερωθῆ, μάλιστα στὶς σκηνογραφίαις, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἦταν κι' ὁ σκηνογράφος, κατάφερε εὐχάριστα ἀποτελέσματα. Στὴν κατανομὴ ὁμοίως τῶν ρόλων καὶ τὴν ἀπόδοσις τῶν ἠθοποιῶν δὲ μπόρεσε νὰ κάμῃ θαύματα· ἐδόυλεψε μετὰ τὸ ὑλικὸ πού εἶχε καὶ πάλι θαραίνει κι' αὐτὸν πού τὸ ἔργο πῆρε ἐλαφράδα καὶ στὸ τέλος κατάντησε κωμωδία.

Τρεῖς μόνον ἀπὸ τοὺς ἠθοποιοὺς ἄγγιξαν τὰ ὄρια τῆς γιομάτης ἀπόδοσης, ὁ Μυράτ πρῶτα καὶ καλύτερα, ἡ Ρίτα Μυράτ δευτέρα κι' ὠραιότερα κι' ὁ Ζερδὸς τρίτα καὶ προχειρότερα.

Ὁ Γιαννίδης, ὁ σπουδαῖος αὐτὸς ἠθοποιὸς τοῦ θεάτρου Κοτοπού

λη πῆρε, ἀπάνω του τὸν ἥρωα τοῦ ἔργου τὸ Γιάλμαρ, κ' ἔταλαντεύτη ἀνάμεσα σὲ δύο τύπους: τὸν ἓναν πρόσωπο γελοῖο, τὸν ἄλλον, πρόσωπο κωμικό. Στὴν πρώτη πράξις συγκρατημένος καὶ δισταχτικὸς, στὶς ἄλλες τολμηρότερος ἔγειρε πρὸς τὸ κωμικὸ καὶ τὸ κατάντησε στὸ τέλος κωμωδία. Naί, τὸ ἔργο εἶνε σάτυρα, ἔχει σαρκασμὸ καὶ εἰρωνίαις, ἀλλὰ πραγματικὴν εἰρωνίαια, δὲν εἶνε κωμωδία. Νομίζω ὁμοίως πῶς δὲ θὰ ἦταν δύσκολο στὸ Γιαννίδη νὰ ξεχωρῆσῃ καθαρὰ τὴ διαφορά αὐτὴ καὶ νὰ προτιμήσῃ τὸ σωστὸ. Στὸ τέλος ἔδωσε ὠραῖαις συγκινητικὰς νότες.

Γιὰ τὸ ρόλο τοῦ Γιάλμαρ ἐγὼ θὰ προτιμοῦσα τὸν Παππά, νὰ τοῦ δώσω καὶ μιὰ φορὰ τὴν εὐκαιρία νὰ στραπατσάρῃ λίγο τὸ καλοσιδερωμένο του ἀνάστημα καὶ τὴν τυπικὴν του χειρονομία. Πρῶτα πού θὰ μποροῦσε φυσικὰ νὰ τὸ κάμῃ κι' ὡς γιαντὸς Ρέλλιγκ, νὰ γίνη ἓνας πιὸ ἀπλὸς, πιὸ στρογγυλὸς ἄνθρωπος, κι' ὄχι — ἐνῶ εἶνε ἡ ἀντίθεσις τοῦ νέου Βέρλε — νὰ τοῦ μοιάξῃ στὸ ὕψος τὸ φανατισμένο. Γιατί κι' αὐτὸς, ὁ Παππᾶς, ἦταν λίγο σὰν ἱεροκήρυκας, πού ἐπαίριζε συμβατικὰ τὸν εἰρωνικὸν τοῦ ρόλου, δὲν τὸν ζοῦσε.

Ἡ Γκίνα, ὁ μόνος μαζί μετὰ τὴν Ἐτβίγη, καθαρὰ δραματικὸς ρόλος στὸ ἔργο ἐδόθη στὴν Ἄννα Λώρη. Δὲν ἄλλαξε τοῦλάχιστον μετὰ τὴ Χαλκούση; Ἦταν ὁμοίως μιὰ εὐκαιρία νὰ τὸν ἐπαίριζε αὐτὸν τὸν ρόλο ἢ κ. Μαρίκα Κοτοπούλη. Μιὰ σπάνια εὐκαιρία. Κρίμα πού δὲν τό καμε, ποιὸς ξέρει γιὰ ποιὸ λόγον.

Πολὺ ρεκλαμαρίστηκε αὐτὴ τὴ φορὰ, σὰν σπουδαῖος νεωτερισμὸς, τὸ πῶς ἡ μετάφρασις τοῦ ἔργου ἔχει γίνη «ἀπ' εὐθείας» ἀπ' τὰ Νορβηγικά. Τί λογιῆς νεοπλουτισμὸς εἶνε αὐτὸ πάλι; Μοῦ θύμισε τὸ ἀστεῖον, μετὰ τὸ θιασάρχη ἐκείνον, πού — ἀφοῦ ἔδωσε σ' ἓνα ἠθοποιὸν τοῦ χρήματα γιὰ νὰ βάλῃ σόλες στὰ ξεχαρβαλωμένα του τὰ παπούτσια — ἐπρόσθεσε καὶ στὸ πολὺχρωμον πρόγραμμα, τὸ στημένο ἔξω ἀπ' τὸ θέατρο, μετὰ χτυπητὰ γράμματα «'Απόψε κενουργεῖς ἀμφυέσεις». Πάντως δὲ φτάνει νὰ ξέρῃ κανεὶς καλὰ τὴν ξένη γλῶσσα τοῦ ἔργου πού θέλει νὰ μεταφράσῃ, πρέπει κάπως νὰ ξέρῃ καὶ τὴ δικήν του. Ἄλλὰ ξέχασα, ἐμεῖς οἱ νεοέλληνας — τί κατάρα! — δὲν ἔχουμε γλῶσσα!